

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1889

Andra Kammaren.

N:o 4.

Tisdagen den 29 Januari.

kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 22 dennes.

§ 2.

Föredrogos, hvar efter annan, de i senaste sammanträdet afgifna motioner; och hänvisades:

- Herr *C. Th. Svanbergs* motion, n:o 102 till bevillningsutskottet;
Herr *Th. Stockenbergs* motion, n:o 103 till bankoutskottet;
Herr *A. F. Liljeholms* motion, n:o 104, till konstitutionsutskottet;
Herr *Ol. Jonssons* i Hof motion, n:o 105, till lagutskottet;
Herr *O. H. Ströms* motioner, n:o 106 till lagutskottet och n:o 107 till statsutskottet;
Herrar *J. Carlssons* i Nysäter och *L. P. Larssons* i Berga motioner, n:o 108, till lagutskottet;
Herr *G. Eriksons* i Myckelgård motion, n:o 109, till statsutskottet;
Herr *Z. Larssons* i Upsala motion, n:o 110, till tillfälligt utskott;
Herr *E. G. H. Åkerlunds* motion, n:o 111, till statsutskottet;
Herr *F. G. Sandwalls* motion, n:o 112, till tillfälligt utskott;
Herr *A. Nilssons* i Rinkaby motion, n:o 113, till bankoutskottet;
Herr *A. Lilienbergs* motion, n:o 114, till lagutskottet;
Herr *A. V. Ljungmans* motioner, n:is 115 och 116, till statsutskottet;
Herr *N. S. Håkansson*s motion, n:o 117, till tillfälligt utskott;
Herr *M. Anderssons* i Stigen motion, n:o 118, till statsutskottet;
Herr *J. Ericsons* i Borekulla motioner, n:o 119 till tillfälligt utskott och n:o 120 till statsutskottet;
Herr *G. Mellins* motion, n:o 121, till bevillningsutskottet;
Herrar *G. Mellins* och *C. T. Linds* motion, n:o 122, till statsutskottet;
Herr *C. T. Linds* motioner, n:is 123 och 124, till statsutskottet;
Herr *J. Rundbäcks* motioner, n:o 125, till lagutskottet samt n:is 126 och 127 till tillfälligt utskott;

- Herr *J. P. Nilssons* i Kägglå motiön, n:o 128, till lagutskottet;
- Herr *C. Nyströms* motiön, n:o 129, till statsutskottet;
- Herr *C. J. Jakobsons* motiöner n:is 130 och 131 till bevillningsutskottet samt n:o 132 till tillfälligt utskott;
- Herr *F. G. Björcks* motiön, n:o 133, till konstitutionsutskottet;
- Herr *A. Johanssons* i Löfåsen motiön, n:o 134, till bankoutskottet;
- Herr *J. Jonsons* i Frörestorp motiön, n:o 135, till bankoutskottet;
- Herr *O. A. Brodins* motiön, n:o 136, till bevillningsutskottet;
- Herr *E. Nilsons* från Ystad motiöner, n:is 137 och 138, till tillfälligt utskott;
- Herr *P. Stockmans* motiön, n:o 139, till lagutskottet;
- Herr *Lasse Jönssons* i Sandby motiön, n:o 140, till tillfälligt utskott;
- Herr *C. F. Peterssons* i Dänningelanda m. fl:s motiön, n:o 141, till statsutskottet;
- Herr *J. Nydahls* motiön, n:o 142, till statsutskottet;
- Herr *Ivar Månssons* i Trää m. fl:s motiön, n:o 143, till statsutskottet;
- Herr *M. Dahns* motiön, n:o 144 till lagutskottet och n:o 145 till statsutskottet;
- Herr *P. Truedssons* motiöner, n:o 146 till bevillningsutskottet och n:o 147 till tillfälligt utskott;
- Herr *S. J. Kardells* motiön, n:o 148, till statsutskottet;
- Herr *H. Anderssons* i Bringåsen motiön, n:o 149, till statsutskottet;
- Herr *J. Eklunds* motiöner, n:o 150 till bankoutskottet och n:o 151 till bevillningsutskottet;
- Herr *A. Hanssons* i Solberga motiöner, n:is 152 och 153, till bankoutskottet;
- Herr *J. Andersons* i Tenhult motiön, n:o 154, till bevillningsutskottet;
- Herr *G. De Laval*s m. fl:s motiön, n:o 155, till bevillningsutskottet;
- Herr *C. G. O:son Bruses* motiöner, n:o 156 till lagutskottet samt n:is 157 och 158 till tillfälligt utskott;
- Herr *J. A. Lundströms* motiön, n:o 159, till tillfälligt utskott;
- Herr *A. V. Nilssons* från Lidköping motiön, n:o 160, till statsutskottet;
- Herr *A. Göranssons* motiön, n:o 161, till bevillningsutskottet;
- Herr *A. W. Hygrells* motiön, n:o 162, till lagutskottet;
- Herr *A. P. Danielsons* motiön, n:o 163, till statsutskottet;
- Herr *J. Johanssons* i Noraskog m. fl:s motiön, n:o 164, till bankoutskottet;
- Herr *E. W. Wretlinds* motiöner, n:o 165 till statsutskottet, n:o 166 till lagutskottet samt n:o 167 till statsutskottet; samt
- Herr *L. P. Larssons* i Berga motiöner, n:o 168 till statsutskottet, n:o 169 till konstitutionsutskottet och n:o 170 till lagutskottet.

§ 3.

Herr talmannen tillkännagaf, att han låtit uppgöra förslag till gruppering och fördelning af de motioner, som af kammaren blifvit till tillfälligt utskott hänvisade, hvilket förslag var af följande lydelse:

Förslag till fördelning af de 30 inom Andra Kammaren väckta motioner, hvilka blifvit hänvisade till behandling af tillfälligt utskott.

Till behandling af ett tillfälligt utskott (n:o 1) torde få öfverlemnas motioner af

Herr *L. Pålsson* i Hemmesdynge, n:o 6, om framläggande af förslag till helgonskyldens upphörande i vissa fall;

Herr *M. Arhusiander*, n:o 22, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående statsbidrag till undervisning i kvinlig slöjd;

Herr *A. Svensson* i Bossgården, n:o 42, om tillägg till § 15 folkskolestadgan den 20 januari 1882;

Herr *J. Rundbäck*, n:o 127, om pensionering af småskolelärare och biträdande folkskolelärare;

Herr *C. G. Bruse*, n:o 157, om ändrad lydelse af § 32 i stadgan om folkundervisningen i riket den 20 januari 1882; och

Herr *C. G. Bruse*, n:o 158, om ändring i 3 kap. 12 § i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 januari 1882.

Summa: 6.

Till ett annat tillfälligt utskott (n:o 2) torde få hänvisas motioner af:

Herr *J. Sjöberg*, n:o 64, om föreskrifter angående undersökning af importeradt fläsk och ister;

Herr *E. Svensson* i Karlskrona, n:o 67, om tillägg till § 1 i förordningen angående försäljning af vin och maltdrycker den 24 oktober 1885;

Herr *L. F. Odell*, n:o 74, om ändrad lydelse af §§ 15 och 17 i förordningen om eldfarliga oljor m. m. den 26 november 1875;

Herr *J. Ericson*, i Borekulla, n:o 119, om utfärdande af föreskrifter, afseende kontroll af tillättna lotterifördrag;

Herr *C. J. Jacobson*, n:o 132, om förbud för statens jernvägspersonal att idka handelsrörelse;

Herr *E. Nilson*, n:o 137, om inrättande af ett statslotteri;

Herr *E. Nilson*, n:o 138, om inrättande af industrilotterier; och

Herr *P. Truedsson*, n:o 147, om ändring i förordningen angående försäljning af vin och maltdrycker den 24 oktober 1885.

Summa: 8.

Till ett tredje tillfälligt utskott (n:o 3) torde få öfverlemnas motioner af:

Herr *N. Wallmark*, n:o 52, om ändring i landtmäteritaxan;

Herr *J. Anderson* i Tenhult, n:o 59, om ändring i bestämmelserna angående justering af mätnings- och vägningsredskap;

Herr *O. A. Brodin*, n:o 80, om utredning i fråga om upphörande af den för svenska handelsfartyg bestämda konsulatsafgift;

Herr *A. Olsson* i Ornakärr, n:o 89, om ändring i stadgan angående fjerdingmän den 1 juni 1850;

Herrar *E. G. Fredholm* och *A. Svensson* i Edum, n:o 95, om ändring i kungörelsen angående uppbörd af afgifter till vissa på ömsesidighet grundade försäkringsanstalter den 22 oktober 1886;

Herr *F. G. Sandwall* n:o 112, om ändring af 16 § i jagtstadgan den 21 oktober 1864;

Herr *N. S. Håkansson*, n:o 117, om inrättande af en allmän obligatorisk lifränteanstalt; och

Herr *J. A. Lundström*, n:o 159, om utarbetande af ny instruktion för fjerdingmän.

Summa: 8.

Slutligen torde till ett fjerde tillfälligt utskott (n:o 4) få öfverlemnas motioner af

Herr *A. Kihlberg*, n:o 19, om ändring i kungörelsen om grunderna och sättet för markegångsprisens bestämmande den 11 maj 1885;

Herr *A. Kihlberg*, n:o 20, om förenkling i sättet för utdelning af statsbidraget till lindring af rustnings- och roteringsbesvärerna;

Herr *Ollas A. Ericsson* m. fl., n:o 88, om ändring i sättet för markegångstaxornas uppgörande;

Herr *V. B. Wittrock*, n:o 93, om åtgärders vidtagande för hämmande af utbredningen af svårare åkerogräs från jernvägarnes områden;

Herr *C. G. Bruse*, n:o 100, om ändring i gällande grunder för markegångssättningen;

Herr *Z. Larsson* från Upsala, n:o 110, om meddelande af föreskrifter angående brännstoffs användning vid statens jernvägar;

Herr *J. Rundbäck*, n:o 126, om beredande af ersättning enligt resereglementet åt nämndemän för inställelse vid urtima ting; och

Herr *Lasse Jönsson* i Sandby, n:o 140, om ändradt sätt för debitering, uppbörd och redovisning af utskylder till byggande och underhåll af tingshus och häradsfängelse.

Summa: 8.

Detta förslag, som nu upplästes, blef af kammaren godkänt; och hade kammaren alltså beslutat tillsätta fyra tillfälliga utskott. I afseende å dessa utskotts sammansättning fattades enahanda beslut, som vid de senare årens riksdagar, eller att i hvarterdera af dem skulle ingå nio ledamöter, samt att några suppleanter för dessa ledamöter icke skulle utses.

Slutligen beslöt kammaren, på derom af herr talmannen gjord hemställan, att nästkommande lördag, den 2 instundande februari, företaga val af ledamöter i här ofvan omförmälda tillfälliga utskott.

§ 4.

På framställning af herr talmannen beslöt kammaren vidare att, i enlighet med derom mellan herrar talmän träffad öfverenskommelse, onsdagen den 6 instundande februari företaga val af

dels sex revisorer och tre revisorssuppleanter för granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning och

dels de för granskning af riksbankens afdelningskontors räkenskaper och förvaltning föreskrifna revisorer och revisorssuppleanter.

§ 5.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades:

Herr *H. M. Kälman* under 14 dagar fr. o. m. den 3 instundande februari.

Herr Frih. *W. von Schwerin* under 9 dagar fr. o. m. den 1 instundande februari.

Herr *J. F. Schöning* under 8 dagar fr. o. m. den 3 instundande februari och

Herr *J. Lyttkens* under 14 dagar fr. o. m. den 4 instundande februari.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 2,40 e. m.

In fidem
A. E. J. Johansson.

Lördagen den 2 Februari.

Kl. 1 e. m.

§ 1.

Herr statsrådet m. m. friherre *Hj. Palmstierna* aflemnade följande Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen, nemligen:

angående upplåtelse till Vadstena hospital af en under namn af Susenborgs hage utarrenderad, numera till statsverket indragen hospitalsjord;

angående behörighet för qvinna att inväljas i skolråd och fattigvårdsstyrelse;

med förslag till lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet;

med förslag till ändringar i förordningarne om kommunalstyrelse på landet, om kommunalstyrelse i stad och om kommunalstyrelse i Stockholm.

med förslag till ändrad lydelse af § 38 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm;

angående räntefrihet för oguldna återstoden af ett Vesans kärr- och sjöuttömnings- samt odlingsbolag beviljad lån; samt

angående anvisande af förra trumpetarebostället Edeby n:o 8 i Väddö socken af Stockholms län till boställe åt länsmannen i Väddö och Häfverö skeppslag af samma län.

Dessa kongl. propositioner begärdes på bordet och bordlades.

§ 2.

Justerades de i kammarens sammanträden den 24, 25 och 26 nästförflutna januari förda protokoll.

§ 3.

Härefter anställdes val af nio ledamöter i hvart och ett af de fyra tillfälliga utskott, kammaren beslutat tillsätta; och utsågos der- vid till

Ledamöter i tillfälliga utskottet n:o 1:

Herr	<i>G. Elowson</i>	med	202	röster,
»	<i>G. Eriksön</i> i Myckelgård	»	202	»
»	<i>J. H. E. Dieden</i>	»	107	»
»	<i>C. G. Bergman</i>	»	106	»
»	<i>J. F. Carlsson</i> i Fogelhem	»	106	»
»	<i>J. A. Johansson</i> i Strömsberg	»	106	»
»	<i>F. W. Metzén</i>	»	106	»
»	<i>J. Nilsson</i> i Sorröd	»	106	»
och herr	<i>G. F. Östberg</i>	»	106	»

Ledamöter i tillfälliga utskottet n:o 2:

Herr	<i>C. A. Andersson</i> från Malmö	med	191	röster,
»	<i>E. B. A. Nilson</i> från Ystad	»	191	»
»	<i>E. P. Jonsson</i> i Myre	»	105	»
»	<i>J. Andersson</i> i Örstorps	»	101	»
»	<i>G. Berg</i> från Eksjö	»	101	»
»	<i>J. Ericson</i> i Borekulla	»	101	»
»	<i>A. Sundström</i>	»	101	»
»	<i>C. Th. Svanberg</i>	»	101	»
och herr	<i>E. G. H. Åkerlund</i>	»	101	»

Ledamöter i tillfälliga utskottet n:o 3:

Herr	<i>Folke Andersson</i>	med	179	röster,
»	<i>N. S. Håkansson</i>	»	179	»
»	<i>A. Olsson</i> i Ornakärr	»	179	»
»	<i>G. Thestrup</i>	»	179	»
»	<i>M. Andersson</i> i Stigen	»	99	»
»	<i>B. Bengtsson</i> i Boberg	»	99	»
»	<i>C. J. Bladh</i>	»	99	»
»	<i>N. Wallmark</i>	»	99	»
och herr	<i>F. Werner</i>	»	99	»

Ledamöter i tillfälliga utskottet n:o 4:

Herr	<i>L. Essén</i>	med	181	röster,
»	<i>K. A. Kihlberg</i>	»	181	»
»	<i>N. Nilsson</i> i Skärhus	»	181	»
»	<i>A. Westrin</i>	»	181	»
»	<i>J. Bromée</i>	»	180	»
»	<i>A. G. Björkman</i>	»	173	»
»	<i>C. G. Bäckgren</i>	»	94	»
»	<i>A. V. Carlson</i> från Stockholm	»	94	»
och herr	<i>P. Z. Larsson</i> från Upsala	»	94	»

§ 4.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästförestående § omförmälda val.

§ 5.

Till bordläggning anmäldes:

lagutskottets utlåtande n:o 1, i anledning af verkstald granskning af Riksdagens justitieombudsmans embetsförvaltning.

§ 6.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr	<i>C. W. Collander</i>	under	10	dagar fr. o. m. den	5	dennes.
»	<i>L. Essén</i>	»	10	»	»	5
»	<i>C. T. Lind</i>	»	14	»	»	10
»	<i>G. Berg</i> från Eksjö	»	8	»	»	6
»	<i>C. J. Petersson</i> i Eksebo	»	8	»	»	6
och Herr	<i>C. Herslow</i>	»	8	»	»	6

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 2,30 e. m.

In fidem
A. E. J. Johansson.

Måndagen den 4 Februari.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 27 nästlidne Januari.

§ 2.

Efter föredragning till en början af Kongl. Maj:ts i senaste sammanträde aflemnade proposition till Riksdagen, angående upplåtelse till Vadstena hospital af en under namn af Susenborgs hage utarrenderad, numera till statsverket indragen hospitalsjord, hänvisades densamma till behandling af *statsutskottet*.

Till *lagutskottet* öfverlemnades Kongl. Maj:ts proposition angående behörighet för qvinna att inväljas i skolråd och fattigvårdsstyrelse.

Vid föredragning härnäst af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet be-
gärdes ordet af

Herr Lilienberg, som yttrade: Med hänsyn till vigten och omfattningen af frågan om väghållningsbesvärets ordnande på landet, som nu framlagts för Riksdagen, och då lagutskottet redan har sig mycket arbete förelagdt, tager jag mig friheten föreslå, att Riksdagen för behandling af Kongl. Maj:ts nyss föredragna proposition behagade besluta tillsättandet af ett särskildt utskott, bestående af sju ledamöter från hvardera kammaren.

Derjemte föreslår jag, att, för den händelse tillsättande af ett sådant särskildt utskott af Riksdagen beslutas, af denna kammare måtte utses suppleanter till samma utskott till lika antal med kammarens ledamöter i utskottet.

Vidare anförde:

Herr Ryding: Jag anhåller att, innan den nu anmälda Kongl. Maj:ts proposition remitteras till utskott, få yttra några ord angående en af dess hufvudgrunder, nemligen den, som förekommer i 5 § af lagförslaget och der lyder sålunda: »i fråga om byggande och underhåll af allmän väg, bro och färja utgör hvarje härad en gemensamhet för sig.» Detta stadgande är grundregeln och derpå äro sedermera förslagets särskilda detaljer fotade. Den komité åter, som varit af Kongl. Maj:t förordnad att uppgöra och inkomma med förslag till förändrad lagstiftning i fråga om utgörande af väghållningsbesväret på landet, har i detta afseende föreslagit landstingsområdet till en gemensamhet för sig.

Begge förslagen hafva det gemensamt att icke såsom nu endast den i mantal satta jorden, utan äfven andra beskattningsföremål skola deltaga i kostnaderna för väghållet, samt att vägunderhållet in natura skall fortfarande såsom hittills utgöras af den i mantal satta jorden, hvaremot öfriga i väghållet deltagande beskattningsföremål skola der-till bidraga med penningar. Dessa penningebidrag äro följaktligen det plus, som tillkommit, och hvarmed bördan skulle lättas för dem, som nu bära den.

Huru denna afsigt kommer att uppfyllas beror likvisst ytterst på, hvilken gemensamhet som väljes; och jag ber att få belysa detta med några data från det län, hvars styrelse blifvit mig anförtrodd.

På landsbygden inom Vesternorrlands län finnes, såsom herrarne måhända veta, en mycket utvecklad industriell rörelse och den summa, hvarmed denna rörelse finge bidraga till kostnaderna allenast för som-marväghållet, skulle enligt komiterades förslag uppgå till icke mindre än 123,000 kronor årligen, motsvarande 35,8 procent af hela kost-naden för samma väghåll. Blevne nu häradet en gemensamhet för väghållet, komme likväl detta bidrag att blifva af bra liten nytta i jämförelse med om hela landstingsområdet finge utgöra en gemen-samhet för sig. I förra fallet komme nemligen bidragen hufvudsak-ligen de rika kustsocknarne till godo, der rörelsen i allmänhet är be-skattad, under det att de fattiga fjellsocknarne med sin fåtaliga be-folkning och sin stora brist på kommunikationer finge nästan ingen hjälp. I senare fallet åter, nemligen om landstingsområdet eller åt-minstone de särskilda provinser, af hvilka länet består, finge ut-göra ett gemensamhetsområde för sig, skulle nyssnämnda förhållanden på ett lyckligt sätt utjemnas och bidragen tillgodokomma jemväl de trakter, som deraf vore mest i behof.

Ett exempel torde kanske allra bäst klargöra, huru olika förhål-landena äro inom olika delar af länet. Sköns härad eller, såsom det der heter, tingslag, liggande omkring Sundsvall, har en areal af endast 1,78 kvadratmil, men kapitalvärdet af den i komiterades förslag beräknade inkomsten af bruk, fabriker, qvarnar, sågar, grufvor och annan med fastighet förenad industriell rörelse uppgår till 17,128,000 kronor.

Ramsle tingslag, beläget i nordvestra hörnet af länet, har der-emot en areal af 39,21 kvadratmil, således 22 gånger större än Sköns tingslag, under det att kapitalvärdet af dylik inkomst der är upp-skattadt till endast 94,000 kronor. Sköns lilla tingslag skulle följ-aktligen, om häradet blefve väghållningsdistrikt, komma att åtnjuta bidrag från en medelinkomst af 856,400 kronor eller närmare en million kronor, under det att det mångdubbelt större Ramsle tings-lag erhöle bidrag från en medelinkomst af blott 4,700 kronor, mot-svarande $\frac{1}{182}$ af det Sköns tingslag tillkommande belopp. Sköns tingslag, redan försedt med talrika vägar, har likväl icke något egent-ligt behof af de rikhaltiga bidragen, under det att de för Ramsle tingslag skulle blifva en välsignelse.

Att förhållandena äro likartade i andra län, vill jag sluta deraf, att icke mindre än 14 landsting och 16 länsstyrelser hvar för sitt län funnit komiterades förslag rörande landstingsområdet såsom ett ge-

mensamt väghållningsdistrikt lämpligt och derföre förordat detsamma, under det att blott 11 landsting och 8 länsstyrelser framställt anmärkningar mot förslaget i denna del.

Såsom jag i början af mitt anförande nämnde, har Kongl. Maj:t såsom grundregel föreslagit, att hvarje härad skulle utgöra en gemensamhet för sig. Härifrån äro dock medgifna ett par undantag, hvaribland nu böra nämnas, att gamla nu rådande förhållanden i afseende på delning af härad eller sådanas förening till ett distrikt skulle fortfarande få gälla, och att i en framtid två eller flera härad kunna sluta sig tillsammans till ett gemensamt väghållningsdistrikt, dock endast i sammanhang med en blifvande vägdelning. Och slutligen förekommer i 82 paragrafen af Kongl. Maj:ts förslag följande betydelsefulla tillägg: »Efter denna lags utfärdande vill Konungen för hvarje af rikets län, efter Konungens befallningshafvandes och länets landstings samt, der så finnes erforderligt, de väghållningsskyldiges hörande, bestämma, huruvida delning af härad i särskilda väghållningsdistrikt eller förening af två eller flera härad till ett väghållningsdistrikt bör ega rum; skolande, der sådan förändrad anordning beslutades, densamma derefter vid vägdelning tillämpas, intill dess annan distriktsindelning kommer till stånd i den ordning, 41 och 42 §§ stadga». För detta tillägg är jag för min del Kongl. Maj:t särdeles tacksam, enär derigenom en möjlighet blifvit beredd att i de län, der förhållandena sådant påkalla, ernå de fördelar, som äsyftades med komiterades förslag om ett större gemensamhetsområde än häradet. Men jag finner likväl deri mera blott en förhoppning än en säkerhet, helst icke samtidigt dermed blifvit i förslaget införda några bestämmelser om, huru ett större distrikt skall utse sina ledamöter i den särskilda nämnden eller i vägstyrelsen eller revisorer och suppleanter till granskning af vägstyrelsens räkenskaper. Vid detta förhållande är det antagligt, att kammarkollegium endast ytterst sällan skall tillstyrka eller Kongl. Maj:t medgifva en anordning, stridande mot en af lagens hufvudgrunder och för hvilken vore nödvändigt utfärda särskilda, i lagen ej ens antydda bestämmelser.

Att min mening icke är att utdöma häradet såsom en gemensamhet för sig, hoppas jag skall vara tydligt för hvar och en. Hvad jag önskar är, att det större gemensamhetsdistriktet må i lagen förhållas såsom lika berättigadt som häradet, att följaktligen bestämmelser för förvaltningen må äfven för det större distriktet i lagen införas, och att det må öfverlemnas åt länsstyrelsen eller landstinget att första gången ordna väghållningsdistrikten inom länet eller landstingsområdet, hvarvid naturligtvis i förra fallet klagan i vederbörlig ordning skulle få anföras öfver länsstyrelsens beslut i händelse af missnöje dermed. Och jag hemställer vördsamt, att det utskott, till hvilket den kongl. propositionen varder remitterad, må, om möjligt, införa i lagen de af mig nu antydda förändringarne, genom hvilka de särskilda orternas olika intressen och behof utan tvifvel skulle blifva bättre tillgodosedda än hvad i det nu framlagda lagförslaget är fallet. Frågan är, såsom herrarne finna, af ofantligt stor praktisk betydelse, särdeles för de norra länen, och jag hoppas att detta må lända mig till ursäkt för det jag nu vågat upptaga kammarens tid.

Jag anhåller herr talman, att detta mitt yttrande må få åtfölja den kongl. propositionen till det utskott, dit den kommer att remitteras.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad och efter af herr talmannen i sådant afseende gifven proposition, biföll kammaren det af herr Lilienberg framställda förslag; och hade kammaren alltså för sin del beslutat att för behandling af den ifrågavarande kongl. propositionen skulle tillsättas ett särskildt utskott, bestående af sju ledamöter från hvardera kammaren, äfvensom, derest förslaget blefve jemväl af Första Kammaren antaget, att välja suppleanter i det blifvande utskottet till lika antal med ledamöterna, eller 7. Jemlikt 37 § 1 mom. R. O. skulle Första Kammaren, medelst protokollsutdrag, inbjudas att förena sig med Andra Kammaren i detta beslut, i hvad det afsåg tillsättande af ett särskildt utskott.

Härefter blef den kongl. propositionen, tillika med det i anledning af densamma af herr Ryding nu afgifna yttrande, remitterad till *lagutskottet*, dock under förbehåll att, derest det väckta förslaget om tillsättande af ett särskildt utskott för denna frågas behandling blefve af båda kamrarna bifallet, den kongl. propositionen jemte berörda yttrande då skulle till detta särskilda utskott öfverlemnas.

Vidare hänvisades till *lagutskottet*, Kongl. Maj:ts propositioner:

med förslag till ändringar i förordningarne om kommunalstyrelse på landet, om kommunalstyrelse i stad och om kommunalstyrelse i Stockholm; och

med förslag till ändrad lydelse af § 38 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm.

Slutligen hänvisades till *statsutskottet* nedannämnda två kongl. propositioner, nemligen:

angående räntefrihet för oguldna återstoden af ett Wesans kärr- och sjöuttömnings- samt odlingsbolag beviljad lån; och

angående anvisande af förra trumpetarebostället Edeby n:o 8 i Wäddö socken af Stockholms län till boställe åt länsmanen i Wäddö och Häfverö skeppslag af samma län.

§ 3.

Föredrogs och lades till handlingarne lagutskottets utlåtande n:o 1, i anledning af verkställd granskning af Riksdagens justitiombudsmans embetsförvaltning.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag angående kammarens i detta sammanträde fattade beslut.

§ 5.

Ledighet från riksdagsgörömanen beviljades herr *A. Andersson* i Hakarp under åtta dagar från och med den 14 innevarande Februari.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 2,30 e. m.

In fidem
A. E. J. Johansson.

Onsdagen den 6 Februari.

kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 29 nästlidne januari.

§ 2.

Jemlikt förut fattadt beslut företogos nu val af dels sex revisorer för deltagande uti innevarande års granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning, och dels tre suppleanter för desse revisorer; och blefvo dervid utsedde:

till *revisorer*:

Riksdagsmannen	<i>N. Petersson</i> i Runtorp	med 197 röster.
»	<i>A. Svensson</i> i Lösen	» 197 »
»	<i>G. F. Östberg</i>	» 196 »
»	<i>J. Andersson</i> i Tenhult	» 103 »
»	<i>J. Månsson</i>	» 103 »
och	» <i>C. L. H. Nyström</i>	» 102 »
samt		

till *suppleanter*:

Herr *F. G. Janson* i Carlshed,
» *O. Andersson* i Lyckorna
och *C. Persson* i Stakerhult
hvar och en med 103 röster; och blef ordningen dem emellan, sådan den här finnes angifven, bestämd genom lottning.

§ 3.

Vid härefter anstaldt val af två revisorer och två revisorssuppleanter för hvart och ett af riksbankens afdelningskontor i orterna utsågos

Vid afdelningskontoret i Göteborg:

till revisorer:

skolföreståndaren, fil. kand. *H. Holmlin*
 och f. d. riksdagsmannen *C. A. Oléhn*
 hvardera med 102 röster;

till suppleanter:

landstingsmannen *J. K. Holmgren* i Kråketorp med 121 röster,
 och f. d. riksdagsmannen *A. Larsson* i Flicksäter ... » 82 »

Vid afdelningskontoret i Malmö:

till revisorer:

godsegaren grefve *Walter Hamilton* på Tågerup
 och f. d. riksdagsmannen *H. Johnson* i Broby,
 hvardera med 95 röster;

till suppleanter:

f. d. riksdagsmannen *Mårten Trulsson* i Starrarp,
 och » » *N. P. Nilsson* i Blälinge,
 hvardera med 89 röster; och blef ordningen dem emellan, sådan den
 här finnes angifven, bestämd genom lottniing.

Vid afdelningskontoret i Luleå:

till revisorer:

f. d. riksdagsmannen *H. J. Sundström* ... med 96 röster.
 och » » *J. E. Wikstén* ..... » 95 »

till suppleanter:

f. d. riksdagsmannen *H. F. Bergström* i Björsby med 137 röster.
 och » » *P. Zimdahl* ..... » 85 »

Vid afdelningskontoret i Östersund:

till revisorer:

direktören *J. F. Broman* i Öfre Brunflo, ... med 140 röster.
 och organisten *And. Ericsson* i Hölje ..... » 102 »

till suppleanter:

handlanden *M. H. Åström* i Östersund ..... med 109 röster.
 och landstingsmannen *P. Edling* i Bräcke ..... » 90 »

Vid afdelningskontoret i Vexjö:

till revisorer:

sysslomannen *O. A. Johansson* i Vexjö ..... med 84 röster.
 och löjtnanten *E. S. W. Hederstierna* i Stjernvik ... » 83 »

till suppleanter:

nämndemannen *Magnus Persson* i Degernäs ..... med 74 röster.
 och f. d. » *J. M. Carlsson* i Mälensås ..... » 73 »

Vid afdelningskontoret i Jönköping:

till revisorer:

landstingsmannen *C. Larsson* i Sjöberg
 och öfverstelöjtnanten *P. A. Ribbing*
 med hvardera 76 röster;

till suppleanter:

landtbrukaren *A. Pettersson* på Katrineholm ..... med 94 röster.
 och landstingsmannen *N. A. Molander* i Timelhed » 72 »

Vid afdelningskontoret i Kalmar:

till revisorer:

f. d. riksdagsmannen *P. A. L. Malmström*
 och » » *O. F. Pettersson* i Möllstorp,
 hvardera med 78 röster;

till suppleanter:

godsegaren *P. O. Lundell* på Ebbetorp ..... med 95 röster.
 och » *C. A. Falk* på Ekerum ..... » 75 »

Vid afdelningskontoret i Visby:

till revisorer:

riksdagsmannen *L. Norrby* ..... med 102 röster.
 och f. d. » *G. Jonsson* i Skeppnetorp ..... » 78 »

till suppleanter:

riksdagsmannen *P. Larsson* i Fohle ..... med 83 röster.
 och fabrikören *P. A. Hellgrén* i Visby ..... » 71 »

§ 4.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästförestående två §§ omförmälda val.

§ 5.

Föredrogs ett från Första Kammaren ankommet protokollsutdrag, utvisande att Första Kammaren antagit Andra Kammarens inbjudning rörande tillsättning af ett särskildt utskott, bestående af sju ledamöter af hvardera kammaren, för behandling af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Detta protokollsutdrag lades till handlingarne.

I sammanhang härmed och uppå derom af herr talmannen, under återopande af i sådant afseende mellan herrar talmän träffad öfverenskommelse, gjord hemställen beslöt kammaren att i plenum nästkommande lördag den 9 dennes företaga val af sju ledamöter och lika många suppleanter i det sålunda beslutade särskilda utskottet.

§ 6.

Likaledes beslöts att samma dag, lördagen den 9 innevarande februari företaga val af de tjugufyra valmän, hvilka, jemte ett lika antal från Första Kammaren, hade att välja Riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare, äfvensom sex suppleanter för nämnde valmän.

§ 7.

Herr P. Andersson i Högkil begärde ordet och yttrade: Jag anser det vara min pligt som representant att fästa kammarens uppmärksamhet på det sätt, hvarpå gällande resereglemente i vissa fall tolkas och tillämpas, och hvarigenom enligt mitt förmenande ett orimligt slöseri med statens medel eger rum, ett slöseri, för hvilket Riksdagen bör och måste råda bot.

Det är på grund häraf och för att söka åstadkomma erforderlig rättelse i nu gällande bestämmelser, som jag ber att få afgifva en motion angående ändring i gällande resereglemente.

Jag tillåter mig tillika anhålla, att min motion måtte remitteras till kammarens 4:de tillfälliga utskott.

Härefter aflemnade herr Andersson motionen n:o 171 om ändringar i och tillägg till resereglementet den 11 oktober 1881. Motionen bordlades.

§ 8.

Härefter aflemnades motioner af herr *N. Jönsson* i Gammalstorp, n:o 172, om afskrifning af återstående del af statslånet till Vesans kärr- och sjöuttömnings- samt odlingsbolag; och

Herr *Ollas A. Ericsson*, n:o 173, om ändringar i Kongl. Maj:ts till innevarande Riksdag framlagda förslag till lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Äfven dessa motioner bordlades.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr *Nils Jönsson* i Gammalstorp under 14 dagar fr. o. m. den 7 dennes.

Herr *C. Johansson* i Esset under 14 dagar fr. o. m. den 13 dennes.

» *C. G. Bergendahl* » 8 » » » 11 »

» *W. Ullman* » 14 » » » 13 »

» *E. G. Boström* » 3 » » » 7 »

» *Ivar Månsson* » 10 » » » 11 »

och » *A. Hansson* i Solberga » 10 » » » 11 »

§ 10.

Till bordläggning anmäldes lagutskottets nedannämnda utlåtanden: n:o 2, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om straff för embetsbrott af prest och om laga domstol i sådana mål;

n:o 3, i anledning af väckt motion om ändring af 10 kap. 2 § giftermålsbalken;

n:o 4, i anledning af väckt förslag om domareedens utbytande mot ett löfte;

n:o 5, i anledning af väckt motion om ökadt antal af kyrkomötets medlemmar;

n:o 6, i anledning af väckt motion om ändring i 12 § ärfdebalken; och

n:o 7, i anledning af väckt motion om ändrade bestämmelser angående rösträtt vid biskopsval.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 2,34 e. m.

In fidem
A. E. J. Johansson.

Rättelse

i Andra Kammarens protokoll n:o 3.

Sid 7, rad. 19 uppifrån, står: *enskild person*
läs: *enskilda personer*